

Kommentering af udkast til forskningsbaseret myndighedsrådgivning fra DCA, Aarhus Universitet

Titel på produkt	Mindre kød i kosten? Motiver for kødreduktion samt brug af alternativer til kød hos personer, som har reduceret kødforbruget
Ansvarlig for produktet	MAPP Centret
Rekvirent	Fødevarestyrelsen (FVST), Departementet og Danmarks Tekniske Universitet (DTU)
Kommentarer modtaget	1) Udkast af rapporten 2) To udkast til spørgeskemaer

Rekvirent				DCA institut	
Nr	Linjenr	Kommentar	Ansvarlig for kommentar	Håndtering af kommentar	Ansvarlig for håndtering af kommentar
1	1	Der mangler et sammendrag/resumé af rapporten på både dansk og engelsk.	FVST	Accepteret: det sættes ind i rapporten	MAPP
2	49-52	Følgende sætning er lidt uklar: <i>'Med udgangspunkt i disse problemstillinger ønsker Fødevarestyrelsen mere viden om, hvordan erfaringerne hos de forbrugere, der har reduceret deres kødforbrug, kan bruges til at give råd om mere klimavenlige og sunde alternativer.'</i> Sætningen kan evt. ændres til: <i>'Med udgangspunkt i disse problemstillinger og for at</i>	FVST	Accepteret. Sætningen er ændret til: "Med udgangspunkt i disse problemstillinger og for at kunne vejlede forbrugerne bedst muligt om sund og klimavenlig mad, ønsker Fødevarestyrelsen mere viden om, hvilke alternativer til kød der bruges af den del af befolkningen som er vegetarer eller som har et reduceret indtag af kød. Desuden ønskes viden om I hvilken grad der er	MAPP

<i>Rekvirent</i>				<i>DCA institut</i>	
<i>Nr</i>	<i>Linjnr</i>	<i>Kommentar</i>	<i>Ansvarlig for kommentar</i>	<i>Håndtering af kommentar</i>	<i>Ansvarlig for håndtering af kommentar</i>
		<i>kunne vejlede forbrugerne bedst muligt om sund og klimavenlig mad, ønsker Fødevarestyrelsen mere viden om, hvilke alternativer til kød der bruges af den del af befolkningen som er vegetarer eller som har et reduceret indtag af kød. Desuden ønskes viden om i hvilken grad der er overensstemmelse mellem familiemedlemmers adfærd, når det gælder en vegetarisk kost eller en kost med et reduceret indhold af kød samt hvilke overvejelser den del af befolkningen, som har et reduceret indtag af kød, gør sig i forhold til at få dækket deres ernæringsbehov'. (Dette er et udklip fra projektbeskrivelsen)</i>		overensstemmelse mellem familiemedlemmers adfærd, når det gælder en vegetarisk kost eller en kost med et reduceret indhold af kød samt hvilke overvejelser den del af befolkningen, som har et reduceret indtag af kød, gør sig i forhold til at få dækket deres ernæringsbehov"	
3	155-162	Disse linjenumre står ved en fejl inde i tabel 1 i højre side	FVST	Accepteret: figuren er rykket (og linjenumre kommer ikke med i endelig rapport)	MAPP
4	216	Angiv gerne "n" (854) i forbindelse med tabellen, selvom det fremgår af teksten.	FVST	Accepteret: (n=886) er indsat	MAPP
5	314	Præciser hvad der menes med "den samlede gruppe" og angiv gerne "n". Man kan komme i tvivl om det er den samlede gruppe, der har reduceret kødforbrug eller om det er hele stikprøven.	FVST	Accepteret: der tilføjes (n=886)	MAPP
6	332	Brug evt. farvekoder, for at gøre det nemmere at aflæse tabellen.	FVST	Accepteret: figuren indeholder nu to grå nuancer frem for en.	MAPP
7	342-343	Uklart hvad der menes med "I alle tilfælde" og "den totale gruppe" (ligesom I også skriver "den samlede gruppe"). Præciser gerne gruppe og skriv "n=x" i parentes bagefter, så	FVST	Accepteret: sætning er ændret til: "Der er også tendens til, at personer over 65 år i højere grad spiser lammekød; andelen	MAPP

<i>Rekvirent</i>				<i>DCA institut</i>	
<i>Nr</i>	<i>Linjenr</i>	<i>Kommentar</i>	<i>Ansvarlig for kommentar</i>	<i>Håndtering af kommentar</i>	<i>Ansvarlig for håndtering af kommentar</i>
		det er mere tydeligt (gælder flere steder i rapporten – så bør måske konsekvensrettes).		over 65 år, der aldrig spiser lam, er 9 % sammenlignet med den totale gruppe (n=886), hvor andelen er 29 %."	
8	344	Ville det være mere korrekt at skrive <i>Gravide og ammende</i> spiser "oftere" (i stedet for "mere") oksekød men "sjældnere" (i stedet for "væsentligt mindre") grisekød? (da fokus er på hyppighed og ikke på mængde)	FVST	Accepteret: sætning ændret til: "Gravide og ammende spiser oftere oksekød mens de sjældnere spiser grisekød, sammenlignet med den totale gruppe (n=886)"	MAPP
9	477	Hvad betyder "ibid."?	FVST	Forfatter og årstal erstatter 'ibid.'	MAPP
10	641	Hvad kan evt. forklare, at gravide og ammende er mindre opmærksomme på deres ernæringsbehov? Man kunne vel have forventet at se det modsatte?	FVST	Vi har indsat en uddybende forklaring om dette i konklusion/diskussion – det er ikke noget ukendt fænomen, at gravide og småbørnsforældre kan blive mindre opmærksomme på deres eget ernæringsbehov, men især hvad angår gravide er vores forskningsbaserede viden sparsom på det punkt. Denne undersøgelse inkluderer dog et meget lavt antal gravide/ammende, så derfor må vi være forsigtige med at konkludere, at gravide er mindre opmærksomme på eget ernæringsbehov. Der er mange forskellige kandidater som forklaring, og det vil føre for vidt at begynde at udfolde dem på baggrund af forholdsvis få observationer. Og der mangler som nævnt forskning på området!	MAPP
11	698	Skal der mon stå: <i>"...ville indgå i deres kost som supplement, erstatning eller alternativ til kød"</i>	FVST	Accepteret: sætningen er ændret til:	MAPP

<i>Rekvirent</i>				<i>DCA institut</i>	
<i>Nr</i>	<i>Linjenr</i>	<i>Kommentar</i>	<i>Ansvarlig for kommentar</i>	<i>Håndtering af kommentar</i>	<i>Ansvarlig for håndtering af kommentar</i>
		I stedet for: <i>"ville indgå i deres kost for at reducere mængden af kød"?</i>		"I figur 19 er der en oversigt over andelen, der er overvejende enige i, at nævnte fødevarer indgår eller ville indgå i deres kost som supplement, erstatning eller alternativ til kød"	
12	699	Da mørkegrønne grøntsager ikke som sådan er et ernæringsmæssigt fuldstændigt alternativ til kød men mere er en del af en kost med reduceret kød, bør sætningen: <i>'Ud af 19 alternativer til kød angiver...'</i> evt. omformuleres til: <i>'Ud af 19 fødevarer angiver...'</i>	FVST	Accepteret: sætningen er ændret til: Ud af 19 fødevarer er mere end 50 % af de forbrugere, der har reduceret deres kødforbrug, overvejende enige i, at mørkegrønne grøntsager, ærter, bønner, fersk eller frossen fisk, svampe, frø, linser, fisk på dåse eller i glas og fiskepålæg, er en del af deres kødreducerende kost.	MAPP
13	701-702	Sætningen: <i>'Denne top-10 af alternativer til kød...'</i> bør evt. omformuleres til: <i>' Denne top 10 af fødevarer... (da flere af produkterne ikke er direkte ernæringsmæssige erstatninger for kød)</i>	FVST	Accepteret: sætningen er ændret til: "Denne top 10 af fødevarer viser med andre ord, at forbrugere, der har reduceret deres kødforbrug, primært foretrækker at kompensere med fisk og med mange af de fødevarer, der kan kategoriseres som proteinerstatning"	MAPP
14	703-706	Det er uklart hvad der menes med dette afsnit: <i>"...og med mange af de fødevarer, der kan kategoriseres som proteinerstatning. Det vil sige fødevarer, der har et relativt højt indhold af protein, men som ikke nødvendigvis har til formål at minde om kød. Dog kan flere af fødevarerne forarbejdes, så de kommer til at minde om kød. Her er der tale om fødevarer som bønner, svampe og grøntsager (Figur 19)."</i>	FVST	Accepteret: sætning ændret til: "Denne top 10 af fødevarer viser med andre ord, at forbrugere, der har reduceret deres kødforbrug, primært foretrækker at kompensere med fisk, grøntsager, ærter, svampe, bønner, frø og linser. Disse fødevarer, med	MAPP

<i>Rekvirent</i>				<i>DCA institut</i>	
<i>Nr</i>	<i>Linjenr</i>	<i>Kommentar</i>	<i>Ansvarlig for kommentar</i>	<i>Håndtering af kommentar</i>	<i>Ansvarlig for håndtering af kommentar</i>
		Flere af de nævnte fødevarer kan ikke kategoriseres som proteinerstatning. Det er også uklart hvordan eksempelvis grøntsager kan forarbejdes, så de minder om kød (ernæringsmæssigt)?		undtagelse af fisk, kan forarbejdes, så de minder om kød i fx udseende eller erstatter kød i særlige retter – dog er fødevarerne ikke nødvendigvis erstatning for kød rent ernæringsmæssigt”	
15	741	Procentandel for den samlede stikprøve mangler i figuren ud for den røde streg.	FVST	Accepteret: figuren er ændret, så der nu er procenttal ud for alle	MAPP
16	762	Sætningen: <i>'...fisk og proteinerstattende fødevarer..'</i> kan evt. omformuleres til: <i>'...fisk og fødevarer som..'</i> (Mørkegrønne grøntsager er fx ikke en proteinerstattende fødevare)	FVST	Accepteret: sætning ændret til: "Overordnet set følger undergrupperne de generelle tendenser; fisk, grøntsager, ærter, svampe, bønner, frø og linser er de mest foretrukne fødevarer, når det kommer til at reducere kødforbrug”	MAPP
17	767	Hvad menes med blandingsprodukter?	FVST	Første gang begrebet 'blandingsprodukt' fremgår har vi skrevet følgende: "Der er således også en væsentlig del af forbrugerne, der angiver blandingsprodukter, der består af både animalsk og plantebaserede indhold som fx oksefars med grøntsager. Disse produkter er med til at reducere mængden af kød ved at supplere med fx grøntsager”	MAPP
18	873	Det er svært at tyde x-aksen på tabellen. Kan x-aksen fx skrives på en mere forståelig måde – evt. som i figur 21?	FVST	Accepteret: figuren er ændret, så der er læsbar x-akse	MAPP
19	942	Sætningen: <i>' Fisk og proteinerstattende fødevarer (mørkegrønne grøntsager,....'</i> Kan	FVST	Accepteret: sætningen ændret til:	MAPP

<i>Rekvirent</i>				<i>DCA institut</i>	
<i>Nr</i>	<i>Linjenr</i>	<i>Kommentar</i>	<i>Ansvarlig for kommentar</i>	<i>Håndtering af kommentar</i>	<i>Ansvarlig for håndtering af kommentar</i>
		evt. omformuleres til: <i>'Fisk og fødevarer som mørkegrønne grøntsager,</i> Flere af produkterne der nævnes kan ikke udgøre alternativer/erstatninger for kød i forhold til protein.		"Fisk og fødevarer som mørkegrønne grøntsager, nødder, ærter, svampe, bønner, frø og linser de mest populære hos forældre til mindre børn (2-5 år) samt gravide og ammende."	

Titel på produkt	Spørgeskema 1
Institution der kommenterer	FVST, Departementet og DTU

		Ekstern part			MAPP Centret	
Nr	Side	Spq.	Kommentar	Ansvarlig for kommentar	Håndtering af kommentar	Ansvarlig AU
1	3	8	Hvorfor kan man ikke vælge, om man bor sammen med børn under 2 år?	Departementet	Der er tilføjet en ekstra kategori (0-1 år)	MAPP Center
2	5	11	I teksten over spørgsmål 11 ønskes følgende sætning slettet: "Styrelsen ønsker at gøre en særlig indsats for denne gruppe med hensyn til kostvejledning, og"	FVST	Accepteret. Teksten er slettet.	MAPP Center
3	6	13 (7,8,9)	Udsagn 7,8,9 handler ikke om indkøbsvaner.	Departementet	Afvist. Der er ikke foretaget ændringer - vi gør opmærksom på, at der i spørgsmålet står "udsagn, der <i>primært</i> handler om indkøbsvaner".	MAPP Center
4	8	14 (9,11)	Udsagn 9 og 11 handler ikke om valg af fødevarer.	Departementet	Afvist. Der er ikke foretaget ændringer - vi gør opmærksom på, at der i spørgsmålet står "udsagn, der <i>primært</i> handler om valg af fødevarer".	MAPP Center
5	10	15 (måske spørgsmål 16?)	I udsagnene der handler om "indkøbsvaner og valg af fødevarer" kunne det evt. være relevant at tilføje svarmuligheden "ikke relevant". Flere af spørgsmålene handler om kød, men hvis man er vegetar er spørgsmålene ikke relevante.	FVST	Accepteret. Der er tilføjet svarmuligheden "ikke relevant for mig" til de spørgsmål, der omhandler kød og æg.	MAPP Center
6	10	16	Det lader til at I har glemt at angive, hvad der er spm 16.	Departementet	Teknisk fejl rettes	MAPP Center
7	10	16	Udsagn 8,9,10 virker mindre relevante for indkøbsvaner og valg af fødevarer.	Departementet	Afvist. Der er ikke foretaget ændringer - vi gør opmærksom på, at der i spørgsmålet står "udsagn, der <i>primært</i> handler om indkøbsvaner og valg af fødevarer".	MAPP Center

		Ekstern part			MAPP Centret	
Nr	Side	Spq.	Kommentar	Ansvarlig for kommentar	Håndtering af kommentar	Ansvarlig AU
8	13	17 (11,12)	Det er svært at skelne mellem spørgsmål 11 og 12. Internettet kunne evt. også nævnes under spørgsmål 12- der er mange, som søger inspiration og specifikke opskrifter netop der.	FVST	Vi forstår kommentaren. Formuleringerne er dog nødvendige for at vi kan følge udviklingen i de enkelte spørgsmål. Vi har flyttet det ene spørgsmål, for at gøre det mindre forvirrende.	MAPP Center
9	12	17	Jeg synes spørgsmålene i ringe grad handler om adfærd men om kompetencer, ydre rammer, inspiration mv.	Departementet	Accepteret. Emnet i introspørgsmål er ændret til "der primært handler om kompetencer og rammer for madlavning".	MAPP Center
10	15	21,22, 23,24	Der spørges ind til respondentens ernæringsbehov og ernæringsindtage. Er det evt. relevant også med spørgsmål vedrørende eventuelle børns ernæringsbehov og ernæringsindtag?	FVST	Accepteret. Spørgsmål om ernæring er ændret, så de også omfatter børn i husstanden og partner.	MAPP Center
11	16	27	Der mangler et "gange", så det hedder fx "2-4 gange per uge". Dette gælder flere andre spørgsmål.	FVST	Accepteret. "gange" er tilføjet.	MAPP Center
12	16	28,29	Det, at man ikke spiser fisk, kan godt være et udtryk for, at man ikke kan lide fisk snarere et livsstilsvalg om ikke at spise fisk. Måske i mangler nogle spørgsmål, der afdækker hvorfor folk ikke spiser kød og fisk (handler det om smag eller livsstil?).	Departementet	Afvist. Motivation belyses i spørgeskema 2.	MAPP Center
13	19	38	Skriv evt. "plantedrik (fx havredrik, sojadrik, risdrik, mandeldrik og lign)", så man ved hvad der menes med plantedrik.	FVST	Accepteret. Eksempler tilføjet.	MAPP Center
14	20	43	Tilføj gerne "fx i brød" så sætningen kommer til at hedde: "Andre frø og kerner (fx hørfrø og solsikke) fx i brød"	FVST	Accepteret. Eksempler tilføjet.	MAPP Center
15	21	45	I stedet for "Calcium og D-vitamin" skrives: "Kombineret D-vitamin og Calcium tilskud"	FVST	Accepteret. Sætning omskrevet.	MAPP Center
16	21	45	Tilføj evt. i parentes folsyre til B12	Departementet	Accepteret. Parentes tilføjet.	MAPP Center

		Ekstern part			MAPP Centret	
Nr	Side	Spg.	Kommentar	Ansvarlig for kommentar	Håndtering af kommentar	Ansvarlig AU
17	5		Første sætning: Slet "fertile kvinder og" Er denne intro nødvendig?	DTU	Delvist accepteret. "fertile kvinder" er fjernet. Introen er nødvendig for at legitimere personlige spørgsmål	MAPP Center
18	14	18-20	Vi forstår en fleksitarisk kost som overvejende vegetarisk/plantebaseret og altså ikke blot én dag uden kød, som der står i parentes. Hvis man spiser kød fx 5 dage om ugen, kan man både svare "jeg spiser fleksitarisk..." eller "jeg spiser både kød, fisk..."	DTU	Spørgsmål ang. spisevaner og egen opfattelse af kostprincip er ændret. Der er nu både en beskrivelse om hovedsageligt at spise plantebaseret (som foreslået) og en beskrivelse med en eller flere kødfrie dage om ugen.	MAPP Center
19	16ff	25	Spørgsmålet kunne omformuleres til "Har du spist kød inden for de seneste 12 måneder?", så man kun spørger til én ting. På denne måde bliver nye vegetarer ikke sorteret fra. Oprindeligt var spørgsmålet i EPIC-studiet formuleret således: "Spiser du kød?". På denne måde bliver både nye og gamle vegetarer sorteret fra med det samme. Er der tid til at teste, hvad der er mest hensigtsmæssigt? Gælder også samme spørgsmål for øvrige fødevarer.	DTU	Delvist accepteret: Spørgsmålenes ordlyd er ændret til "har du spist x inden for de seneste 12 måneder". Der er ikke tid til at teste.	MAPP Center
20	16ff	26	Der mangler en svarkategori til personer, der har spist kød for 1-2 år siden. Gælder også samme spørgsmål for øvrige fødevarer.	DTU	Accepteret. Kategorier er ændret til: - " ja, inden for de seneste 5 år" - "ja, for mere end 5 år siden" - "nej, aldrig"	MAPP Center
21	16ff	27	Tilføj evt. kødtypen Vildt. Efter at svarkategorien "Mindre end en gang om måneden" er blevet indsat, så bør svarkategorien "Mindre end en gang om ugen" ændres til "1-3 gange om måneden".	DTU	Accepteret: kategorien "Vildt" er tilføjet. Svarkategorierne er ændret til "1-3 gange om måneden" og "2 eller flere gange per dag". Der er tilføjet "gange".	MAPP Center

		Ekstern part			MAPP Centret	
Nr	Side	Spg.	Kommentar	Ansvarlig for kommentar	Håndtering af kommentar	Ansvarlig AU
			<p>Efter at svarkategorierne "4-5" og "6+" er fjernet, så bør svarkategorien "2-3" ændres til fx "2 eller flere gange per dag".</p> <p>"gange" mangler i følgende svarkategorier: "2-4 gange per uge" og "5-6 gange per uge".</p> <p>Gælder også samme spørgsmål for øvrige fødevarer.</p>			
22	17	32	"2-4 år" i stedet for "2-5 år"	DTU	Svarkategorier er ændret	MAPP Center
23	18	34	<p>Tilføj grøntsagsgruppen "Rød/orange grøntsager (gulerødder, tomat, rød peberfrugt)" som svarmulighed efter "Mørkegrønne grøntsager (spinat, broccoli, grønkål)". Bemærk at spinat er tilføjet og fx er fjernet.</p> <p>Flyt evt. "Andre grøntsager" ned efter bælgfrugter og svampe – og tilføj definition "(fx agurk, rodfrugter, ærter)".</p> <p>Tilføj "Frukt og bær" som svarmulighed. Det er en fejl, at vi ikke fik den med i første udkast til ffq.</p> <p>Frekvensspørgsmål vedr. stivelse er fjernet. Kunne være en mulighed at spørge til kartofler for sig i forbindelse med grøntsager? Nogle personer har den opfattelse, at kartofler er grøntsager, hvilket de ikke er i denne sammenhæng.</p>	DTU	<p>Accepteret</p> <p>Accepteret: definition af mørkegrønne grøntsager er ændret. "Kartofler" er tilføjet. "Frukt og bær" er tilføjet. "Røde/orange grøntsager" er tilføjet.</p>	MAPP Center

		Ekstern part			MAPP Centret	
Nr	Side	Spg.	Kommentar	Ansvarlig for kommentar	Håndtering af kommentar	Ansvarlig AU
24	18ff	35-41	I nogle af spørgsmålene bruges "spiser/drikker", mens der i andre bruges "drikker" eller "bruger". Kunne være fint at ensrette dette.	DTU	Afvist.	MAPP Center
25	20ff	43 og 49	Nævn gerne sesamfrø som eksempel på frø.	DTU	Accepteret. "Sesamfrø" er tilføjet.	MAPP Center
26	20		Vi kunne godt have brug for viden om, hvor udbredt kartofler, brød og kornprodukter samt søde sager er i disse sammenhænge. Vi har dog forståelse for, at spørgeskemaet kan blive for langt.	DTU	Afvist. Kartofler er dog medtaget i batteriet om grøntsager. Med udgangspunkt i jeres prioriterede liste er de resterende kategorier dog udeladt af hensyn til plads.	MAPP Center
27	24ff	50 og 53	Er ordet "plantekød" et anerkendt ord? Vil foreslå at bruge plantebaseret alternativ til kød, planteprodukter eller lignende.	DTU	Accepteret. Ordet "plantekød" er erstattet med "plantebaserede produkter".	MAPP Center
28	28	56	Bør der stå 7 ved "Meget enig"? Forklar evt. hvordan skalaen skal bruges - hvis barnet slet ikke beskæftiger sig med det, skal man så svare 4 eller 1?	DTU	Delvist accepteret. "7" er angivet ved meget enig. Der er ikke tilføjet forklaring til skalaen, da vi ikke finder det nødvendigt.	MAPP Center

Titel på produkt	<u>Spørgeskema 2</u>
Institution der kommenterer	Departementet
Kommentarer modtaget	26.08.2020

		Ekstern part			MAPP Centret	
Nr	Side	Spg.	Kommentar	Ansvarlig for kommentar	Håndtering af kommentar	Ansvarlig AU
1	1		Stavefejl i sætning 2 'spiservaner' ændres til 'spisevaner'	Departementet	Accepteret: stavefejl rettet	MAPP Center
2	10	14.4	I stedet for 'mærkning for økologiske fødevarer' bør der stå 'mærkning for mindsket klimaaftryk/klimakontrolleret/CO2 reducering'	Departementet	Accepteret: skrivefejl er rettet fra "økologisk" til "mærkning for mindsket klimaaftryk/klimakontrolleret/CO2 reducering"	MAPP Center
3	13-14	18-21	Jeg synes ikke spørgsmålene siger særlig meget om danskernes madlavningskompetencer. Om man kan svare ja eller nej til spørgsmålene handler langt hen ad vejen om præferencer. Jeg indgår gerne i en nærmere drøftelse herom.	Departementet	Vi er delvist enige og vil gerne diskutere, om skalaerne kan forbedres mhp senere undersøgelser. Det kan dog ikke ændres i dette års undersøgelse.	MAPP Center